

Interpretacja Gnozy (NHC XI,1)

Przekład: Paul Kieniewicz

Wszelkie prawa zastrzeżone

© Copyright Paul Kieniewicz 2025

Interpretacja Gnozy jest homilią z drugiego wieku n.e. , odnalezioną w kodeksie XI Nag Hammadi. Kodeks był poważnie uszkodzony, a tekst ma sporo luk. Jednak zachowane fragmenty wskazują na interpretację gnostyczną wielu z nam znanym tekstów z Nowego Testamentu. Autor jest nieznany, a tytuł został dodany przez naukowców. Oryginalnym językiem Interpretacji Gnozy był Grecki. Tekst prawdopodobnie głoszono we wspólnocie walentyniańskiej, w której były spory dotyczące darów Ducha Świętego. Tekst też wspomina o ukrzyżowaniu i cierpieniu Jezusa, udowadniając, że ci gnostycy przyjmowali wcielenie Jezusa w materii i że on dobrowolnie przyszedł jako człowiek i dla nas podjął cierpienie. Einar Tomassen uważa, że Interpretacja Gnozy należy do wschodniej szkoły walentynian. Zawiera ona także najbardziej oryginalną wersję mitu Sophii, matka, która nas stworzyła.

Źródła:

Nag Hammadi Library in English, editor J. Robinson, 1978, The Interpretation of Knowledge, J.D. Turner.

L'interpretation De La Gnose Nh XI, 1 W-P Funk, Painchaud, Thomassen, Peeters Publishers, 2010

Wyjaśnienie gnozy z XI kodeksu Nag Hammadi (NHC, XI,1) w kontekście gnostycznej sekty Walentynian, Ewa Kowalczyk, Towarzystwo Naukowe Franciszka Salezego (TNFS), 28/2010 Nr. 2, 2010

TEKST

(Brak pierwszych 33 lin)

... uwierzyli dzięki znakom, cudom i zmyśleniom. Podobieństwo, które powstało dzięki nim, podążało za Nim, ale z powodu wyrzutów i upokorzeń, zanim zrozumieli wizję, uciekli, nie słysząc, że Chrystus został ukrzyżowany. Nasze pokolenie ucieka, ponieważ nie wierzy nawet, że Chrystus żyje. Aby nasza wiara była święta i czysta, nie opierając się aktywnie na sobie samej, ale umacniając się w Nim, nie mówcie: „Skąd wziąć cierpliwość, aby zmierzyć wiarę?”. W rzeczywistości każdy jest przekonany o rzeczach, w które wierzy; jeśli nie wierzy w nie, nic nie może go przekonać. To wielka rzecz dla człowieka, aby mieć wiarę, mieszkając wciąż pośród niewiary, jaką jest świat. Świat jest bowiem miejscem niewiary i śmierci. [.....]

... bo ten, kto jest w udręce, nie uwierzy. Nie jest w stanie stworzyć wielkiego Kościoła, ponieważ jest on zebrany z małego zgromadzenia. Stał się emanacją śladu. Mówią bowiem również o Nim, że można Go ująć dzięki Jego śladowi.

System pojmuję za pomocą podobieństwa, ale Bóg pojmuję za pomocą swoich członków. Znał ich, zanim zostali zrodzeni, a oni poznają Go. A ten, który zrodził każdego z nich od początku, będzie w nich mieszkał. Będzie nad nimi panował. Jest to bowiem konieczne dla każdego z nich... *(brakuje 25 wierszy)*...

Zbawiciel oddalił się, ponieważ tak było słusznie. Ona (Sophia?) Go poznała, ale nie według ciała. To Logos, którego przyjęła jako męża. I to On istnieje jako obraz, ponieważ ten również istnieje, podobnie jak ta, która nas zrodziła. I ona sprawiła, że On poznał, iż ona jest Łonem. To jest jej cud, że sprawia, iż prowadzi nas na szczyt wytrwałości.
....*(brakuje 60 wierszy)*

...Niektórzy upadli na ścieżce. Inni upadli na skałach. Jeszcze inni zostali zasiani w cierniach. A jeszcze innym dał pić [...] i cień. Oto [...] on [...] I taka jest wieczna rzeczywistość, zanim dusze wyjdą z tych, którzy są zabijani.

Ale w tym miejscu poszedł za śladem pozostawionym przez Zbawiciela. Został ukrzyżowany i umarł – nie swoją śmiercią, ponieważ wcale nie zasługiwał na śmierć z powodu Kościoła śmiertelników. Został przybity do krzyża, aby mogli zatrzymać go w Kościele. Odpowiedział jej upokorzeniami, ponieważ w ten sposób poniósł cierpienie, które wycierpiał. Jezus jest dla nas podobny z powodu... *(brakuje 14 wierszy)*

...przez złodziei [...] niewolników [...] aż do Jerycha [...] Jakby niedoskonałość całkowicie opanowała [nas] aż do [ostatnich] dóbr — to znaczy [tych, które zostały] zmierzone, ponieważ wciągnęła nas do świata podziemnego i związała więzami ciała — ponieważ

ciało jest [jedną] z gospód, które wykorzystują jako swą siedzibę księstwa i autorytety. Wewnętrzny człowiek, uwięziony w modelowaniu, doświadczył wszystkich cierpień; zmuszając go do bycia ich niewolnikiem, zmusiły go do służenia ich dzieciom. Podzieliły Kościół, aby uzyskać udział ...

....Nauczyciel powinien ukrywać się, jakby był bogiem, który obejmuje swoje dzieci i je niszczy. On również rozmawiał z Kościołem i uczynił się jego nauczycielem nieśmiertelności, a także zniszczył aroganckiego nauczyciela. A ten mistrz założył szkołę życia, ponieważ ten mistrz miał również szkołę. Nauczał nas żywych liter i odwrócił nas od liter świata, przez które powodowały śmierć.

Oto jego nauka: Nie nazywajcie nikogo na ziemi ojcem. Jedynym waszym Ojcem jest ten, który jest w niebie. Jesteście światłością świata, moi bracia i towarzysze, wy, którzy pełnicie wolę Ojca. Cóż bowiem za korzyść, jeśli zyskacie świat, a stracie swoją duszę? Będąc w ciemności, nazywaliśmy wielu „ojcem”, ponieważ nie znaleźmy prawdziwego Ojca. A oto największy ze wszystkich grzechów ...*(Przerwa)*

....Nie-świadomość i ślepa wiara. W naszym dworze przywołał pamięć o dobrodziejstwach Ojca i o rodzie. Powiedział bowiem: Odrzuć świat, bo nie należy do ciebie. Nie powinienesz liczyć rozkoszy, które zawiera, jako zysk, ale jako stratę i karę. Przyjmij raczej naukę Tego, z którego się wyśmiewano, to jest zysk i [...], o duszo. I przyjmij formę i postać, która jest przed Ojcem. Jest to status i ranga, które znałaś zanim zbłądziłaś i zostałaś skazana na stanie się ciałem.

W ten sam sposób stałem się maty, aby poprzez moje poniżenie móc przywrócić cię do wysokiej rangi, z której upadłaś i zostałaś wciągnięta do tej dziury. Jeśli teraz uwierzysz we mnie, to ja zabiorę cię na górę, dzięki tej postaci, którą widzisz. To ja poniosę cię na ramionach. Wejdź z boku, tam, skąd wyszłaś, i ukryj się przed dzikimi zwierzętami. Ciężar, który teraz nosisz, nie jest twój. Jeśli wejdiesz ...

Dlatego ten, który się zgubił, nie jest przeciwnikiem. Ale pochodzący od zwierząt, które się pojawiły, został mu nałożony strój jako wyrok, ponieważ kobieta nie miała innego stroju, aby zakryć swoje nasienie, jak ten, który nosiła w szabat. W eonie nie ma bestii. Ojciec nie przestrzega bowiem szabatu, ale działa w Synu i przez Syna. Powierzył mu eony: Ojciec posiada żywe fragmenty logos, tak że On okrywa go (tj. Syna) eonami jak szatą....*(Przerwa)*

On pozbawił siebie samego i pozbawił się swojej... ten, który otrzymał kpinę w zamian za Imię. Dla nas on wytrwał przed kpina; pojawił się w ciebie i . . . jest dostawcą. Nie potrzebuje chwały, która nie jest jego; posiada własną chwałę u Ojca, jako Syn. I przyszedł, abyśmy stali się chwalebni [. . . .] był pogardzany gdy znajdował się w tych miejscach godnych pogardy. A jednak dzięki temu, który był wyśmiewany, otrzymujemy przebaczenie grzechów. Dzięki temu, który był wyśmiewany, i dzięki temu, który został odkupiony, otrzymujemy łaskę. Ale kto zbawił tego, który był wyśmiewany? To wylanie Imienia. Tak jak ciało potrzebuje imienia, tak to ciało jest eonem, który wydała Sophia. Otrzymał wielkość, która zstąpiła, aby eon mógł wejść w tego, który był wyśmiewany, abyśmy uniknęli przedmiotu kpiny i zostali odrodzeni w ciebie krwi.

..... Kiedy wydał okrzyk, został oddzielony od Kościoła, tak jak na początku, ciemność od Matki.

Ale jego stopy pozostawiły ślady. . . drogę, aby powrócić do Ojca. Ale jakiego rodzaju droga to jest? Stała się ona dla nich ... światło dla nich, które w nim mieszka, aby widzieli Kościół gdy wznosi się. Ponieważ głowa wyciągnęła go z dziury, gdy ona była pochylona na krzyżu i patrzyła w dół na Tartar, aby ci, którzy byli na dole, mogli patrzeć w górę. Ponieważ tak samo jak ktoś, kto patrzy w studnię, twarz tego, kto patrzy w dół, patrzy w górę, tak samo gdy głowa spojrzała z góry na swoje członki, członki rzuciły się w górę, tam gdzie znajdowała się głowa.

Jeśli chodzi o krzyż, służył on do przybicia członków i tylko po to, aby mogli...Nasiona, które pozostaną, jednakże, przetrwają aż wszystkie zostaną posortowane i otrzymają pouczenia, a zatem słowo zostanie zrealizowane. Ponieważ kobieta [. . .], która jest czczona aż do śmierci korzysta z czasu, który ma do dyspozycji, ona również będzie rodzić dzieci. A ta rodzi [. . .] ta otrzymuje formę, która jest jej przeznaczona, kiedy osiągnie swój termin. Ma naturę wolną od zazdrości, ponieważ Syn Boży mieszka w nim. Ale jeśli on zdobędzie wszystko, to co posiada zostanie zniszczone przez ogień, ponieważ pogardzał i był arogancki wobec Ojca.

Kiedy starszy syn został wysłany do swoich młodszych braci, ogłosił dekret Ojca przekreślając wszystko. Unieważnił też starożytny dokument potępienia. Oto treść tego dekretu: Ci, którzy zostali zniewoleni i skazani w Adamie, zostali wyrwani ze śmierci, otrzymali przebaczenie grzechów i zostali odkupieni przez ...

Bóg i Ojciec ... dobry (lub Chrystus) oddzielił się od tego wszystkiego, kochając swoich braci całym swoim sercem. [.] swoich członków jednych przeciwko drugim. Jeśli nie jest zazdrosny, nie jest oddzielony od innych swoich członków. Zobacz dobrze, co my widzimy co posiada nasz brat: on uważa nas za siebie, oddając chwałę temu, który daje nam łaskę. Każdy z nas powinien korzystać z daru, który otrzymał od Boga, i nie być zazdrosnym, wiedząc, że ten, kto jest zazdrosny, jest zgorszeniem dla swojego [brata] i sam się wyklucza z daru i jest nierozsądny przed Bogiem. Należy się radować, cieszyć i przyjmować swój udział w łasce i darze. Jeśli ktoś ma dar prorokowania, niech przyjmie go bez zastrzeżeń.

Nie zbliżaj się do swojego brata z zazdrością, jeśli nie.... (brakuje wierszy)

... Jeśli chodzi o rzeczy, których pragniesz, zastanów się: czy.....do ciebie. Twój brat, jeśli posiada łaskę.....nie deprecjonuj jej, ale ciesz się z tego wyjątkowego daru duchowego. Módl się za niego, aby miał udział w łasce, która jest w nim; nie uważaj, że jest to coś obcego tobie, ale raczej twoją własnością. To, co otrzymał każdy z twoich towarzyszy, ty również otrzymasz, ponieważ głowa, którą oni posiadają, należy również do ciebie, ta, z której pochodzą dary, które są w twoich braciach. Ale jeśli ktoś robi postępy w słowie, nie oburzaj się tym. Nie mów: „Dlaczego ten mówi, a ja nie mówię?”, ponieważ to, co on mówi, należy do ciebie, ponieważ to, co rozumie słowo, i to, co mówi, to ta sama zdolność. Słowo....(Przerwa)

...oko lub stopa lub ręka, ponieważ tworzą one jedno ciało, które należy do nas wszystkich, służące tej samej głowie. Każda z części ciała zależy od niej. Członki nie mogą być wszystkie stopami lub wszystkimi oczami lub wszystkimi rękami. Członki te nie mogłyby przetrwać samodzielnie, ponieważ umarłyby. Wiemy, że umarliby. Dlatego więc wolisz członków, którzy umarli zamiast tych, którzy żyją? Jak możesz posiadać gnozę, skoro jesteś nieświadomy swoich braci? Skoro jesteś nieświadomy, nienawidząc ich i zazdroszcząc im, nie otrzymasz łaski, która jest w nich, ponieważ nie chcesz dołączyć do nich w darze głowy. Powinieneś raczej dziękować za członków i prosić, aby również tobie została udzielona łaska, która została im udzielona. Ponieważ Słowo jest bogate, nie jest zazdrosne i jest dobroczynne. Rozdziela tutaj swoje dary swoim bliskim bez zazdrości, zgodnie z

Są oni widoczni, ponieważ każdy z członków posiada własną... ponieważ nie walczą oni między sobą z powodu różnic [w swoich darach, ale] pracując razem, działają wspólnie. A jeśli wśród nich jest ktoś chory, oni są chorzy razem z nim, a jeśli ktoś jest zdrowy, oni są zdrowi razem z nim.

Jeśli prawdą jest, że ci, którzy naruszają harmonię, która staje się wówczas niezgodna, są poddawani próbie, aby wziąć udział w koncercie, to o ileż bardziej ci, którzy są w doskonałej jedności, muszą być wzajemnie zjednoczeni! Nie obwiniaj głowę za to, że nie uczyniła cię okiem, ale raczej palcem, i nie zazdrość temu, któremu dane jest oko, ręka lub stopa. Raczej bądź wdzięczny, że nie jesteś poza ciałem, ale posiadasz tę samą głowę, dla której istnieją oko, ręka i stopa oraz pozostałe członki.

A każdy zresztą otrzymuje ze swojego własnego korzenia, wydaje owoc, który jest do niego podobny. Ponieważ korzenie są ze sobą połączone, ich owoce nie mogą być rozróżnione. To, co należy do każdego z tych, którzy są wyżsi/wybrani, jest ich wspólną własnością. Zostańmy więc jak korzenie, ponieważ jesteśmy równi [...] ten Eon [...] ci, którzy nie są naszymi [...] ponad [...] chwyć go [...] ponieważ [...] twoja dusza. On [...] oddaliśmy cię jemu. Jeśli ją oczyścisz, pozostanie we mnie. Jeśli ją zamkniesz, będzie należeć do diabła. Nawet jeśli zabijesz jego aktywne siły, ona pozostanie z tobą. Bo jeśli dusza jest martwa, nadal podlega władzy władców i autorytetów.

A teraz, co o tym sądzisz? Że one są duchem? Nie! Dlatego ścigają ludzi aż do śmierci? Czyżby . . . mieszkać z duszą i że jej szukają? One są bowiem całkowicie powstrzymywane przez ludzi Bożych, dopóki ci są w ciele, a ponieważ nie są w stanie zobaczyć ich życia w duchu, rozrywają na strzępy to, co widzialne, jakby w ten sposób mogły ich znaleźć. Ale co z tego mają? Są szalone. Rozdzierają swoją powłokę. Kopiają ziemię....

.... teraz bardziej niż kiedykolwiek zazdrość w Kościele Zbawiciela... czyż nie był on zdolny do . . . grzechu? Tak jak sportowiec lub zwykły człowiek, posiada tę samą zdolność. A ponieważ jesteśmy sportowcami Słowa, jeśli grzeszymy, grzeszymy bardziej niż poganie. Ale jeśli pokonamy każdy grzech, otrzymamy koronę zwycięstwa, tak jak nasza głowa została uwielbiona przez Ojca.

